

REGIE IN EIGEN HAND

VERSLAG VAN EEN JAAR GRENZELOOS LEREN
OP EEN SCHOOL VOOR VOORTGEZET SPECIAAL
ONDERWIJS IN BREDA.

TON METSELAAR,
BREDA, JUNI 2016.

REGIE IN
EIGEN HAND

Breda College is onderdeel van

Postbus 9412, 4801 LK Breda • Telefoon (076) 522 32 22
E-mail bredacollege_info@inos.nl • www.bredacollege.nl

Regie versterken begint bij goed nadenken wat de klas nodig heeft en hoe jij als leraar zelf de regie houdt. Regie houden betekent dat je het proces van de klas volgt en ziet wat er gebeurt in de klas, wat de leerlingen aan het leren zijn, en dat je als leraar doelgericht bent. Leerlingen hebben iets te leren. Regie versterken van leerlingen doe je door hen bewust te maken van hun eigen gedrag, de keuzes die ze maken en de mogelijkheden die ze hebben¹.

In juli 2015 werd het fusietraject afgerond van de drie INOS-scholen voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs in Breda. Vanaf 1 augustus 2015 ging het speciaal onderwijs verder onder de naam "Het Kasteel" en het voortgezet speciaal onderwijs kreeg de naam "Breda College".

Voor het Breda College hield dit in dat de voormalige vso van de Liduinaschool en de vso van mytyschool de Schalm samengevoegd werden en georganiseerd werden

onder drie uitstroomprofielen en aangestuurd door afdelingsleiders en een directeur. We maken voorlopig van dezelfde (4) locaties gebruik.

In het voorjaar van 2015 ontstond bij INOS de behoefte het onderwijs anders te gaan organiseren en, nog belangrijker, er was de wens meer

tegemeet te komen aan de behoefte van leerlingen aan eigentijds onderwijs, grotere autonomie en er was een sterk appèl op schoolmedewerkers om buiten de bestaande kaders te durven denken.

Eigenlijk paste deze beweging uitstekend bij ons idee om op onze 'nieuwe' school de regie van het

leren meer bij de leerling te leggen. Er was een grote behoefte (niet op de laatste plaats bij de leerlingen zelf!) om leerlingen zelf keuzes te laten maken en ze daar ook de verantwoordelijkheid voor te geven. We wisten dat grotere autonomie consequenties zou hebben voor de inrichting van het onderwijs, maar ook voor vrije tijd, wonen en de voorbereiding op werk, dagbesteding of vervolgonderwijs.

De afgelopen tien jaar hebben de scholen voor speciaal onderwijs ieder jaar verslag gedaan van hun activiteiten d.m.v. een jaarverslag. We vonden het logisch om verantwoording af te leggen voor hetgeen er gebeurt in scholen waar zo veel geld in omgaat. Ieder jaar bekeken we weer kritisch of we met een andere vorm, inhoud, onze doelgroepen (ouders, collega-scholen, inspectie, bestuur) beter konden bereiken. Eerlijkheidshalve moeten we bekennen dat we vooral positieve opmerkingen kregen over de lay-out

¹Uit: Regie versterken in het onderwijs. Worden wie je bent. Elena Carmona van Loon. Uitgeverij SWP 2016

en dat, kritische opmerkingen over de inhoud, financiële jaarcijfers en bijv. ziekteverzuim zelden gehoord werden. Daarom willen we ons in dit jaarverslag focussen op een verslag over de kern van ons onderwijs: hoe zorgen we er voor dat onze leerlingen echt de regie nemen in hun leerproces en in hun ontwikkeling in het algemeen? Tevens willen we nadrukkelijk de ouders meenemen in dit proces waar we de komende jaren flink mee aan de slag willen.

We hebben er voor gekozen om dit verslag te verrijken met concrete ervaringen rondom **De regie in eigen hand**. Regelmatig vindt u in kaders voorbeelden waarmee we onze visie uit onze eigen schoolpraktijk willen onderbouwen.

Regie in eigen hand

Mark (Leerling uit 6CL) kwam in eerste instantie bij zijn eigen juf met de vraag of hij niet een dag extra naar de boerderij mocht gaan. Ze hebben hier toen over gesproken hoe

hij dit verder kon regelen en wie hij dan allemaal moest vragen of dit zou kunnen. Eerst maar aan meneer Fred en juf Iris vragen of het goed is. Mark is dit zelf komen vragen en kreeg van ons een positieve reactie, maar daarmee was het nog niet geregeld. Ook bij Juf Sandie moest nog toestemming gevraagd worden. Dit heeft Mark ook zelf geregeld en toen was de cirkel rond. Mark komt nu twee keer in de drie weken naar zorgboerderij De Kluis.

Bij de start op het Breda College is mij gevraagd wat mijn missie en visie is met betrekking tot onze doelgroep leerlingen. Eigenlijk is de missie niet zo'n ingewikkeld verhaal. Samen met de leerling probeer je alle mogelijkheden te benutten om er voor te zorgen dat ze een succesvolle start kunnen maken in de samenleving, ongeacht of dit nu een start is op bijv. het MBO, in een baan of op een dagbestedingsplek. Voor wat betreft de visie zijn er natuurlijk meerdere mogelijkheden. Het was voor mij

vanzelfsprekend om verbinding te leggen met de (nieuwe) visie van INOS rondom Grenzeloos Leren, maar ik vond het ook van belang aan te sluiten bij ontwikkelingen in de samenleving die vooral voor jongeren met een beperking van belang zijn. Kwamen jongeren (en hun ouders) vroeger bij een loket bij MEE of de gemeente met de vraag : *“Op welke voorzieningen, uitkeringen heb ik recht?”* Tegenwoordig komt de vraag

aan de andere kant van het loket : *“Wat is je plan?”* De vanzelfsprekendheid van een Wajong-uitkering verdwijnt, het aantal beschutte banen neemt drastisch af, op het MBO wordt nog meer een beroep gedaan op eigen verantwoordelijkheid en ook bij de dagbesteding worden meer eisen gesteld aan zelfstandigheid en verantwoordelijkheid van cliënten. Kortom, spannende vragen en ontwikkelingen waar we als onderwijsin-

stelling met ouders en leerlingen een antwoord op willen geven. In overleg met het nieuwe managementteam en onze eigen schoolteams hebben we ervoor gekozen om onszelf de komende jaren te focussen op drie beleidsontwikkelingen:

1. Uitwerken van het concept **Regie in eigen hand**.
2. Bevorderen van de **ouderbetrokkenheid**.
3. Inrichten van een **nieuw stedelijk VSO**.

Arnold Cornelis zei het al eerder in het boek *De logica van het gevoel* (1997): *“Als de mens tot zelfsturing kan komen, komt hij tot rust”*. We hebben dit jaar gemerkt dat als je leerlingen leert om de regie te nemen, zij in een veel actievere leerhouding komen; ze gaan letterlijk rechtop zitten en beginnen te stralen.

Zelf nadenken over de vragen die ze kunnen stellen, zelf met oplossingen komen, maar ook rustig fouten mo-

gen maken, strategieën bijstellen. Dit gaat allemaal over eigenaarschap. Feitelijk ook de koers die we de afgelopen jaren gevaren hebben met de zelfverantwoordelijke teams en waarin we nog steeds stappen moeten maken. Wat voor leerlingen geldt, geldt ook voor ons als personeel!

Bijzonder was de ervaring bij de feest (“KAR-“)avonden aan de Brabantlaan. Hing er voorheen nog een briefje in de aula en personeelskamer met het verzoek om mee te helpen waar nauwelijks respons op kwam. Nu was er de simpele mededeling: *“als jullie een feest willen organiseren, moet je het zelf doen, want wij doen het niet”*. En toen werd het ook hun feest! Het opstellen van een boodschappenlijst, versieren van de aula, opstellen van werkroosters, begroten, serveren, opruimen. Maar dat is natuurlijk ook ‘praktijkleren’ en daar maken we op onze school binnen alle uitstroomprofielen nog veel te weinig gebruik van.

Après-ski party 11-10-2015

Bij de vraag welke klas de avond wilde organiseren, reageerde A4 meteen enthousiast. Hieronder hebben ze aangegeven wat ze van de voorbereiding en avond vonden; regie in eigen hand!

Wat heb ik geleerd?

Waar ben ik trots op?

Wat vond ik lastig?

Wat wil ik leren de komende tijd?

Wat heb ik ontdekt?

Heb ik daar hulp bij nodig? van wie?

Elif: *We hebben het goed gedaan met de regels, hapjes. We hebben in groepjes gewerkt. We hebben zelf boodschappen gedaan. Het samenwerken ging goed.*

Lotte: *Het was een leuke uitdaging om te doen voor het eerst. Ik heb de hapjes en drankjes uitgerekend wat we nodig hadden. Ik was trots wat we hebben gedaan en hoe het eruit zag.*

Yvonne: *Het was leuk. Ik vond het een goede uitdaging en zou het vaker willen doen. We hebben in groepjes de taken verdeeld en mochten zelf kiezen wat we wilden doen en alles zelf regelen.*

Bregje: *Ik vond het wel heel leuk. Ik had de versiering gedaan, maar het was wel hectisch en druk. Ik vond het wel heel leuk dat alles af was en er goed uitzag.*

Ashley: *Ik vond het leuk om te doen. Ik zou het graag nog een keer willen*

2

²Uit: Regie nemen voor je eigen leerproces. Karin Schalkers KPC Groep z.j.

doen. Het was anders, nu je zelf het feest hebt georganiseerd. Zeker als het zo'n positief uitkomst bij komt.

Imane: Ik vond het leuk om te organiseren. We moesten wel veel doen. Ik zat in het groepje versieren en dat ging goed.

Inssaf: Ik vond het wennen, maar uiteindelijk vond ik het een leuk feest. Er was goede muziek en het thema vond ik leuk.

Morrissey: We hadden leuke muziek op het schoolfeest, wat ik zelf gedraaid heb met twee andere leerlingen. Veel leerlingen vonden het leuk en stonden lekker te dansen. Iedereen had het naar zijn zin.

Cynthia: Het ging heel goed. Alle leerlingen vonden het leuk. Het hapjes rondbrengen ging goed. We hadden leuke muziek.

Denise: Ik vond het heel erg leuk en gezellig. Ook vond ik dat de taken

heel goed verdeeld waren. Voor iedereen was het duidelijk.

Devie: Ik vond het het leukste schoolfeest van er tot nu toe is geweest, omdat ik jarig was en omdat we het zelf hebben georganiseerd.

Reena De KAR-avond zag er heel erg leuk uit. Ik had niet verwacht dat het er zo uit zou zien. In het begin moesten we even kijken wat iedereen moest doen, maar daarna liep alles op rolletjes.

Danique: Het was wel leuk, maar drukker dan anders. Ik had een lijstje gemaakt waar leerlingen en personeel hun taken op konden vinden.

Alex: Het feest was beter dan normaal. De muziek was beter afgesproken. Het was fijn dat ik zelf DJ mocht zijn. Ik hoop de volgende keer weer.

Juf Wendy: Ik heb zowel met de voorbereiding en tijdens het feest

genoten van hoe de leerlingen alles hebben aangepakt. Ze namen hun taak erg serieus. De taken waren goed verdeeld, ook tijdens het feest hadden ze allemaal hun aandeel. Zeker voor herhaling vatbaar, een trotse mentor!

Echte dingen doen in de echte wereld die er ook echt toe doen

Leren wordt betekenisvol als je die betekenis er ook zelf aan mag geven. Motivatie is hierin voor alle leerlingen essentieel en het stimuleert enorm als die van binnenuit komt. Kijk eens naar het rijtje hieronder en realiseer je dat het accent op 'ik', op zelfsturing ligt. Wellicht hebben we in het verleden iets te makkelijk genoemd dat 'onze leerlingen dat niet kunnen' en wellicht moeten we meer uitgaan van de stelling dat onze leerlingen het kunnen tot het tegendeel bewezen is (alles wel binnen grenzen natuurlijk).

5DL Leerling komt uit de bus. "Brrrrr het is veel te koud buiten. Vandaag

blijf ik de pauzes binnen!"

Een leerling die graag zelfstandiger wil worden in het verkeer. Met de groep het niet geregeld krijgt, maar met de juf wel. Hij gaat met de fiets naar stage en zo gaan we het verder uitbouwen.

In de Oude Apotheek, een mooie dagbestedingsplek in Hoeven, trof ik in februari een groep jongeren aan tussen de 18 en 23 jaar die op hun laptops allerlei zaken aan het opzoeken, uitzoeken en aan het oplossen waren. De groepsleidster vertelde me dat de jongelui enthousiast zijn omdat ze **zelf** hun doelen mogen stellen, **zelf** aan mogen geven wat ze willen leren, en **zelf** aan kunnen geven wanneer ze hulp nodig hebben. Dat zijn volgens mij bij uitstek zaken die ze op school zouden moeten leren! Daar zijn nog grenzen te slechten omdat we menen dat het van de inspectie niet mag, het niet op het rooster staat, er geen ruimte en middelen voor zijn. Het lijkt me logisch dat je de vraag aan de leerling

“wat wil je leren?”, wel koppelt aan leerdoelen. Tenslotte blijven we een school! Oftewel, het wassen van een auto of boodschappen doen bij de Jumbo is nog geen onderwijs. Pas als je deze activiteiten betekenisvol maakt en ze inbedt in een curriculum of onderwijsprogramma, dan gaat het op onderwijs lijken.

Nog een voorbeeld van betekenisvol leren: Joke is een zeer matige lezer.

Wij zien de nodige beren op de weg als zij een pomp krijgt om haar diabetes goed in te stellen. Het blijkt nu dat Joke uitstekend in staat is de instructie van dit hulpmiddel te lezen omdat ze zeer gemotiveerd is om voor zichzelf te zorgen.

Ik heb al op meerdere plaatsen het voorbeeld gegeven van de keuze van onze nieuwe schoolshirts, omdat dit voor mij kenmerkend is voor

grenzeloos leren. Het gaat om leren samenwerken, zelf nadenken, communiceren, out-of-the-box willen denken. Een groep leerlingen kreeg van mij de opdracht om er voor te zorgen dat alle leerlingen en personeelsleden een sportshirt en sportshort met een nieuw beeldmerk konden kopen. De groep is begeleid door Sandra Smits die er uitstekend in slaagde de regie bij de leerlingen te laten. Zo gaan leerlingen er van uit dat als je bij een docent in de auto gaat zitten, die docent wel weet waar we naar toe gaan. Ik heb hun verslag ongecensureerd opgenomen. Een mooi proces dat inmiddels navolging krijgt en brede belangstelling verdient op het Breda College.

Sporttenues

Juf Sandra stelde ons de vraag of wij sporttenues mee wilden ontwerpen. Wij vonden dit een leuk idee om te doen. Eerst hebben we ontwerpen bedacht/gemaakt we hadden 5 ontwerpen gemaakt die hebben we op alle 3 de locaties laten zien. Na

twee stem rondes is er een keuze gemaakt. Toen gezocht naar winkels die ons wouden helpen met de drukkerij en die in de buurt waren. We hadden er 2 gevonden.

Bij deze bedrijven hebben we contact gelegd en de vraagprijs gevraagd.

Prijzen vergeleken en met meneer Ton overleg gehad.

Voordelen en nadelen van de teneus besproken. Voorkeur ging uit naar vlemmix omdat die alle maten kon leveren maar het was duurder. We hadden de opdracht gekregen om te onderhandelen. Dit hebben wij gedaan en dat is gelukt.

We moesten een bestelling uitzetten dus eerst konden alle leerlingen opgeven voor een teneu. De gymdocenten moesten ook setjes hebben en het personeel kon ook bestellen. Hiervoor hebben wij zelf lijsten gemaakt en die verspreid over de 3 locaties. Toen de bestelling eenmaal binnen was hebben wij deze gesorteerd op klas en gymsectie en

vervolgens uitgedeeld. We hebben er een brief bij gemaakt voor de docenten om de betaling goed te laten verlopen

We zijn naar de annastede gegaan voor een officiële overhandiging aan Frank van Esch, meneer Ton Metselaar en Paul van den Broeck Meneer frank vond het een leuke leerproject en vond het tenue ook heel mooi.

Zelf zijn wij heel te vrede over het eind resultaat maar we vonden het moeilijk iedereen tevrede te houden er kwam meer bij kijken dan wij hadden verwacht.

We hebben geleerd om van een idee tot een eind product te komen. We hebben leren overleggen, logistieke planningen maken, onderhandelen, ingesprek gaan met ton, bij bedrijven kijken, afspraken maken, telefoon gesprek voeren en brieven maken.

We hebben er met veel plezier aan gewerkt sportiefe groet jordi, hicham,

juan, constantijn. De tenues zijn uiteindelijk drie euro goedkoper geworden dan gepland.

Teveel werd ik in het verleden geconfronteerd met de uitspraak: "Die leerling zit aan zijn of haar plafond". Ik geloof er niet in. Ongeacht het uitstroomprofiel kunnen leerlingen

altijd vorderingen maken op sociaal en emotioneel gebied, met betrekking tot zelfredzaamheid, motoriek en bijv. werknemersvaardigheden. Als er sprake is van een plafond, dan ligt dat plafond vooral bij ons zelf omdat we niet goed onderzoeken welke mogelijkheden van leerlingen we onbenut laten.

Gesprek tussen Charlot, leerling 1e jaar BK – T en Ton Metselaar, directeur, op het Breda College d.d. 12 mei 2016.

Het is een plezier om met Charlot in gesprek te gaan: ze heeft een open houding en ze kan haar zinnen goed formuleren. Ik denk dat ze voor een dertienjarige goed weet wat ze wel en niet kan. Reden om met haar in gesprek te gaan is ons beleid rondom Regie in eigen hand. Hoe pakt dit eigenlijk uit op individueel niveau? Welke feedback kunnen wij gebruiken, maar ook : vinden leerlingen dat we hierin op het goede pad zijn.

Hoewel Charlot pas een jaar op het Breda College zit, merkt ze goed dat er op deze school een stevig beroep wordt gedaan op zelfstandigheid en verantwoordelijkheid. "Wat je kan, moet je ook zelf doen en ik ben me er veel bewuster van geworden welke hulpvragen ik kan stellen". "Het is fijn dat ik mee mag praten in de bespreking over mij"

en “Ik kan ook beter mijn grenzen aangeven. Ik weet bijv. dat één map in mijn tas goed kan maar dat meerdere mappen een probleem wordt. Het is echt mijn droom om helemaal zelfstandig te zijn, maar ik moet nog wel het een en ander leren om zelf de regie te hebben”. Charlot wil later juf worden en als dat niet lukt graag op de administratie van een school werken. In ieder geval wil ze wel met mensen werken. Ook thuis merkt ze dat ze steeds zelfstandiger wordt en ze zou graag meer zelf op pad willen. “De theorie begrijp ik wel maar ik mis nog het goede verkeersinzicht. Zo vind ik het lastig om de snelheid van een auto in te schatten. Het is fijn dat mijn ouders me daarin begeleiden”.

Het gekke is dat ik altijd van anderen moet horen dat ik vooruitga, zelf heb ik dat niet zo in de gaten, gaat Charlot verder. Eigenlijk is ze heel tevreden over het Breda College. Het busvervoer vindt ze geen probleem want er zitten leuke kinderen in de bus, inclusief een hele goede

vriendin. Ze vindt dat we absoluut moeten doorgaan met het regieverhaal en ze zou het daar nog meer met haar klasgenoten over willen hebben. “Engels, biologie, allemaal bijzaak, want leren over jezelf dat vind ik echt belangrijk”. En tenslotte op mijn vraag wat ze van de nieuwe naam vindt: “ Het Breda College is een gewone naam voor een school voor voortgezet onderwijs. Dat klinkt echt beter dan mytyschool of speciaal onderwijs. We zijn toch allemaal eigenlijk heel gewoon”. Wat een leuke en wijze leerling die Charlot! Nogmaals, een genoeg om met haar in gesprek te zijn.

Ouderbetrokkenheid

Dit schooljaar waren er twee redenen om ouderbetrokkenheid op de beleidsagenda te plaatsen. Allereerst was er binnen INOS behoefte om het thema te agenderen in de vorm van Ouderbetrokkenheid 3.0, waarbij ouders nadrukkelijk uitgenodigd werden om een actievare rol te spelen op school en in de klas.

Ten tweede was er het verzoek van ouders uit onze eigen medezeggenschapsraad (MR) om een actievare rol te mogen spelen in de planning van het onderwijs bij onze leerlingen. Als voorbeeld werd gegeven, dat ouders geen rol spelen bij de totstandkoming van het ontwikkelingsperspectiefplan.

Wij willen het overgangsjaar na de fusie vooral gebruiken om in de gesprekken met ouders (binnen de MR bijv.) te inventariseren waar we die samenwerking kunnen verbeteren. En er is veel te doen! Allereerst verbeteren we de communicatie. Met een Breda College app die iedereen kan downloaden, kunnen ouders nieuwsberichten lezen, de schoolkalender inzien, verlof aanvragen. Er komen twee brainstorm-avonden voor ouders waar we ouders vragen positief kritisch mee te kijken hoe we onderwijs en organisatie kunnen verbeteren. Nieuw is het opheffen van de oudervereniging maar past wel in het beleid om de regie bij de leerling te leggen. We kwamen, met de ou-

ders, tot de conclusie dat de oudervereniging activiteiten onderneemt die leerlingen ook zelf zouden kunnen ondernemen. De school heeft nog een stevige taak om ouders het gevoel te geven gehoord te worden. Onze eigen collega's kunnen nog beter voorbereid zijn op een gesprek met ouders. Dit punt nemen we mee in de professionalisering van medewerkers via een gericht nascholingsaanbod, betreffende communicatie met ouders.

Een uitstekend initiatief in de communicatievoorziening naar ouders was de informatieavond over werk, Wajong, UWV etc. aan het begin van het jaar. Zeer goed bezocht en gewaardeerd, mede door de inzet van (oud-)leerlingen. We weten dat we met de traditionele kerstmarkt veel ouders en familieleden een groot plezier doen; het was koud maar buitengewoon gezellig! Het lijkt wel of we af en toe in een dilemma zitten, wat betreft de samenwerking met ouders. Veel organisatorische zaken,

zoals feesten, voorlichting, open dag kunnen beter door leerlingen georganiseerd worden; daar wordt het ten slotte betekenisvol leren. Anderzijds moeten we nog beter ons best doen om ouders daadwerkelijk te horen. In het laatste tevredenheidsonderzoek (2015) spreken ouders in grote meerderheid hun waardering uit over de school. Een tevredenheid die we in ons nieuwe Breda College natuurlijk vast willen houden.

Op 11 april heeft de eerste klankbordgroep-avond plaats gevonden. Een groep enthousiaste ouders uit de vorige oudervereniging en de huidige MR heeft feedback gegeven op het beleid zoals dit afgelopen jaar gevoerd is. Er waren nuttige adviezen met betrekking tot regie in eigen hand, afstemming leerroutes Het Kasteel en Breda College, participatie leerlingen aan de leerlingbespreking, het organiseren van een vraagbaak voor ouders m.b.t. zorgen onderwijsvragen, ondersteunen van ouders bij zelfstandig reizen

van leerlingen, het ontwikkelingsperspectiefplan en andere zaken. Een prettige, zeer zinvolle bijeenkomst!

Op weg naar één school voor voortgezet speciaal onderwijs in Breda

In december 2015 is een presentatie gehouden over het nieuwe stedelijk VSO bij BreedSaam in Breda. BreedSaam is in Breda een organisatie, opgericht door de schoolbesturen primair onderwijs, om de huisvesting te regelen voor basis- en speciaal onderwijs in Breda. Het stedelijk VSO is een gezamenlijk initiatief van Koralgroep Driespan (waaronder het Berkenhofcollege en het Brederocollege vallen) en INOS, waaronder het Breda College valt. De afgelopen jaren hebben zij in samenwerking met adviesbureau HEVO een plan van eisen opgesteld en in december 2015 is geld beschikbaar gesteld om het nieuwe gebouw te realiseren. De beide besturen zijn al enige tijd in gesprek om te bekijken hoe de organisatie geregeld kan

worden en binnen welk tijdsbestek één en ander afgerond kan zijn. Er zijn ter voorbereiding verschillende groepen in het leven geroepen die zich in directe of indirecte zin met het bouwproces gaan bemoeien: een stuurgroep, regiegroep, bouwgroep en inhoudelijke groep. In het voorjaar van 2016 vindt een architectenselectie plaats onder regie van HEVO en BreedSaam. De besturen hebben naar elkaar uitgesproken dat

ze geloven in één school. We gaan uit van drie uitstroomprofielen en we zijn bereid expertise te delen. Er is behoefte om samen op te trekken en op termijn komt er één aansturing. Tevens is er een communicatieplan opgesteld, waar naar gehandeld wordt. Het gezamenlijk proces kan beginnen.

Dankwoord

Dit verslag is tot stand gekomen dankzij de inbreng van leerlingen, ouders en medewerkers van het Breda College. Het management-team dank ik voor hun constructieve feedback en Onno en Paul voor de vormgeving. Nicole heeft voor mij een mooie omslag gemaakt. Het Breda College en ondergetekende stellen (opbouwende) kritiek tijdens ons proces van Grenzeloos Leren en Regie in eigen hand zeer op prijs!

Namens het Breda College,
Ton Metselaar
Directeur

“Echte dingen doen
in een echte wereld,
die er echt toe doen.”